

Facebook.

Правила поведження

Соціальні мережі стали невід'ємною частиною життя багатьох українців. Останнім часом першість стабільно тримає Facebook (FB, Фейсбук, ФБ). Станом на початок 2018 р. ця соціальна мережа нараховує вже 11 млн українців. Загалом у світі кількість активних ФБ-користувачів уже перевищує 2 млрд. Отже, цією соціальною мережею користується приблизно чверть населення Землі і — ми в тренді — чверть населення України

Фейсбук виступає як новинний ресурс, майданчик для самовираження і самопрезентації, допоміжний інструмент у діловому спілкуванні та громадській діяльності, спосіб розважитись, своєрідний «сайт знайомств»...

Але не варто забувати, що особиста сторінка у ФБ — це водночас відображення внутрішнього світу людини, її ціннісних пріоритетів, світогляду, надій, страхів, прагнень... Це хроніка життя, «трудова книжка», означення найближчого кола спілкування, всього спектра знайомств та зв'язків.

Це також «резюме» при влаштуванні на роботу, публічне «досьє», а іноді й «пакет компромату». Це неоціненний інформаційний ресурс щодо всього, що вас стосується: для потенційних супутників життя, роботодавців, ділових партнерів, податківців та слідчих...

Те, як виглядає ваша сторінка в соцмережі, може навіть вплинути на можливість вийти за кордон. Так, Держдепартамент США планує внести у документи для отримання віз нову графу, в якій прохачам доведеться вказувати свої імена в соціальних мережах. Якщо раніше такі дані вимагали лише від заявників, яких підозрювали у зв'язках з терористами, то тепер це може торкнутися всіх. Світові тенденції свідчать про те, що вже зараз сторінка в соціальній мережі стає своєрідною «посвідкою благонадійності».

Зазирніть на свою сторінку в ФБ — ні, не в новинну стрічку, а в свій профіль, і гляньте на себе стороннім оком. Які висновки можна зробити з огляду на контент вашої сторінки? Чим ви живете, які ідеали сповідуєте, які моральні принципи декларуєте, які уподобання демонструєте, якою інформацією ділитесь?

Чи не видастьесь ви небезпечною, агресивною, скандальною, безпринципною, занадто легковажною чи депресивною особою?

А, може, з огляду на те, що ви поширюєте, вас можна запідозрити в расизмі, екстремістських настроях, сексизмі, шкідливих залежностях чи екзотичних збоченнях?..

До вашої уваги декілька простих правил поведження в соціальній мережі.

ПАМ'ЯТАЄМО ПРО БЕЗПЕКУ

Кожен сам для себе вирішує, в якій мірі він готовий відкритися всьому світу. Дехто повністю обмежує доступ до своїх персональних даних. Є ті, хто взагалі реєструється під фейковим акаунтом і створює удавану особистість, живучи подвійним життям — реальним і віртуальним. Інші принципово не викладають фотографії своїх дітей, приховують свої погляди та уподобання. І, навпаки, є ті, хто з радістю демонструє своє життя, постійно розміщуючи селфі та фіксуючи чи не кожен свій крок. Це особистий вибір кожного. Як мінімум, не варто хизуватися своїми статками, новими придбаннями, коштовними подарунками та повідомляти на загал, що ви збираєтесь у відпустку чи від'їждження. На жаль, ваш соціальний профіль може зацікавити ваших недоброзичливців, заздрисників, крадіїв, різного роду шахраїв та інших зловмисників...

То, може, взагалі відмовитись від реєстрації в соціальних мережах? Станом на сьогодні це не вихід — відсутність впорядкованого акаунту в Фейсбук вже зараз сприймається як привід до підозр в асоціальності, відлюдкуватості та наявності серйозних психологічних проблем.

ДЕКІЛЬКА ЗАГАЛЬНИХ НАСТАНОВ

• Оформіть особисту сторінку в традиційному для ФБ форматі. Вона має бути охайна і пристойна, містити базову інформацію, обкладинку (велику картинку згори) та аватарку (особисте фото чи іншу картинку, що репрезентуватиме вас і супроводжуватиме всі ваші повідомлення та коментарі).

• Формуйте коло своїх друзів з огляду на класичне «Скажи, хто твій друг...». Видаляйте сумнівних та агресивних ФБ-друзів. Найбільш одіозних «баньте» — тобто робіть в налаштуваннях їх невидимими для себе. При цьому вони також не зможуть бачити ні вашу сторінку, ні ваші повідомлення та коментарі в групах.

• Прискіпливо ставтесь до своїх світлин. Не демонструйте себе в напівголому вигляді. Не розміщуйте картинки веселих пиятик і фривольної поведінки. У налаштуваннях забороніть розміщувати у вашому життєписі будь-які матеріали без вашої згоди. Обираючи аватарку, пам'ятайте, що це ваша візитівка — зважте, чи ви дійсно прагнете саме так виглядати в очах інших.

Сторінка у ФБ — це дзеркало, в якому відображається значна частина вашої сутності й вашого життя

• Замисліться, чи варто писати все, що спаде на думку. Не допускайте антидержавницьких та екстремістських висловів. Уникайте сумнівних жартів. Тримайте міру в своїй відкритості і відвертості. Не обговорюйте публічно своїх колег, начальство, роботу (й колишню також). Не діліться занадто інтимною інформацією, не піддавайтеся спокусі скиглити, жалітися на життя, демонструвати низький тонус та небажання ходити на роботу.

• Постійно перевіряйте, до яких груп вас додали (у ФБ це може відбуватися без вашого відома), бо інакше ризикуєте знайти себе в таких спільнотах, які назавжди зіпсують вашу репутацію. Визначте список груп, в яких ви знаходитесь, і зважте — саме так має виглядати на загал коло ваших інтересів? Одразу видаляйте з друзів тих, хто додає вас до груп без вашого дозволу.

• Дотримуйтесь загальноприйнятих правил мережної етики та загальної культури

спілкування, правил граматики й пунктуації. Висловлюйтесь лаконічно, чітко й зрозуміло.

• Будьте холоднокровними і стриманими. Не піддавайтесь на провокації, масову істерію, «срачі» та завивання про «зраду». Не включайтеся у дискусії з мережними хуліганями та провокаторами. Не допускайте зустрічних образ чи погроз.

• Розповсюджуючи інформацію, переконайтеся, що вона для широкого ознайомлення — має статус «публічно» (значок земної кулі біля часу публікації).

• Перед тим як коментувати новину від своїх друзів, гляньте на дату публікації, бо в стрічці новин іноді актуалізуються пости минулих років.

• Десять разів подумайте перед тим як клацнути «поширити». Пам'ятайте, що цей матеріал відобразиться на вашій сторінці — йому дійсно там місце? Що він про вас розкаже стороннім?

• Захищайте свої права, честь та достоїн-

ство. Не допускайте хамства і неадекватних висловлювань на вашу адресу. Виключайте з друзів чи баньте небажані особистості. У разі серйозних проблем ви завжди можете поскаржитись на образливий допис адміністратору групи чи адміністрації ФБ.

ЧОГО НЕ ВАРТО РОБИТИ У ФБ

1. Закликати до насильницьких дій, розпалювати національну, расову чи релігійну ворожнечу та ненависть, принижувати національну честь та гідність, ображати почуття громадян за ознаками політичних, релігійних та інших переконань, статі, соціального походження, майнового стану, місця роботи чи проживання.

2. Розміщувати чи розповсюджувати інформацію, яку можна розцінити як еротичну, порнографічну чи наклепницьку, а також істеричні пости, що можуть викликати загальне збурення чи паніку.

3. Вживати нецензурну лексику та лайливі слова будь-якою мовою, в тому числі приховану за спецсимволами, закамouflювану пропущеними літерами, розміщену на картинках, у відео тощо.

4. Писати великими літерами, зловживати знаками оклику, смайликами та іншими символами — у ФБ це сприймають як «крик» та істеріку.

5. Перепошувати неперевірені новини, в тому числі з проханням про матеріальну допомогу, якщо особисто не знаєте нужденних або волонтерів (у ФБ багато шахраїв).

6. Робити механічні перепости будь-яких інформаційних матеріалів (посилань на стат-

ті, повідомлення інших користувачів ФБ, на сторінки та групи тощо) без висловлення в преамбулі власної точки зору на викладену інформацію.

7. Виявляти надмірну активність, стомлюючи своїх ФБ-друзів.

8. Поширювати (в тому числі в приваті) так звані листи щастя — стандартні картинки з поздоровленнями до свят, побажаннями та обіцянками благополуччя. Ви ризикуєте набути репутації спамера та почати втрачати друзів.

9. Додавати своїх друзів до будь-яких груп без їхнього дозволу.

10. Давати декілька коментарів поспіль (краще використовувати функцію «редагувати»).

11. Обговорювати автора публікації чи коментаря замість висловлення за темою публікації чи дискусії (перехід на особистості).

12. Розміщувати коментарі поза темою публікації (оф-топ).

13. Допускати беззмістовні висловлювання, що відволікають загальну увагу й даремно займають текстовий простір (флуд).

14. Відволікати учасників обговорення від основної теми, чіпляти їх, провокувати сварки (тролінг).

15. Провокувати надмірні емоції, сварки, розбірки між учасниками групи (флейм).

ВЧІТЬСЯ РОЗПІЗНАВАТИ НЕДОСТОВІРНУ ІНФОРМАЦІЮ

• Не спішіть розповсюджувати неперевірені новини. Зважайте на ситуацію в країні, загальні соціально-політичні процеси та тенденції. Ана-

лізуйте, кому може бути вигідно, щоб конкретна інформація розійшлася інтернетом. Не підключайтеся до інформаційних війн, не ставайте інструментом дезінформації та джерелом фейкових новин. З особливою обережністю ставтесь до повідомлень, що набрані великими літерами, з великою кількістю знаків оклику та закличками до широкого перепосту.

• Не постіть новину, зваживши лише на заголовок і не прочитавши її уважно: заголовок і зміст статті іноді різняться «аж до навпаки».

• Звертайте увагу на першоджерело інформації. Крім усіх відомих сумнівних ресурсів, можуть бути подробиці сторінки відомих сайтів чи сайти-одноденки, фейкові акаунти у ФБ тощо.

• Переходьте за посиланнями, якщо такі надаються, перевіряйте, чи інформація, на яку посилаються, відповідає змісту статті. З підозрою ставтесь до повідомлень, що взагалі не надають посилань на першоджерела (закони, офіційні повідомлення тощо).

• Прогляньте коментарі під «гарячою» новиною — хтось уже міг спростувати недостовірну інформацію. Так само розміщуйте в коментарях результати своїх «розслідувань», якщо такі мали місце.

• Якщо новина викликає велику підозру, краще дочекатися, доки вона з'явиться на сайтах, що заслуговують на довіру.

• Оберіть собі з числа друзів або осіб, за якими ви стежите в соціальній мережі, такого собі «ФБ-гуру», тобто особу, яка прискіпливо ставиться до новин, ніколи не пише і не постить дурниць і є джерелом достовірної інформації. Відписуйтесь від друзів, що регулярно постять фейкові новини.

• Якщо раптом ви запостили неправдиву інформацію, приборьте її з вашого життєпису, а ще краще — відредагуйте пост, зробивши до нього передмову з вибаченнями за свою помилку.

ЗНАДТО БАГАТО ПРАВИЛ?

Якщо ви почуваетесь так, ніби хтось обмежує вашу свободу, подумайте, що спочатку правила треба знати, а вже тоді вирішувати, в якій мірі їх дотримуватися. Коли ви виходите на люди, ви ж враховуєте, наскільки пристойно виглядаєте, чи вам личить одяг, чи він чистий, охайний, не подраний, без плям... Ви ж обмежуєте свою свободу ходити в спеку голяка чи не митися по три дні. Так і в цьому випадку. Самоконтроль, самообмеження і достойне позиціонування себе у соціумі не обмежує вашу свободу, а лише робить вас прийнятним для спілкування, убезпечує від набуття скандальної репутації, не псує вам імідж, а іноді й долю.

Марія Кириленко

ТРОХИ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Пост (від англ. *to post* — публікувати) — повідомлення, публікація, інформація, розміщена у соціальній мережі на власній сторінці чи в групі. Пост може бути у вигляді звичайного тексту, фото, відео чи посилання на публікацію у ФБ чи новинний ресурс зі своїм коментарем у вигляді преамбули. Це може бути також подія, опитування чи завантажений документ.

Контент (від англ. *content* — зміст, суть) — це інформаційне наповнення видання, сайту, сторінки в соцмережі у вигляді текстів, фото, відео, посилань на інші інтернет-ресурси тощо.

Фейк (від англ. *fake* — підробка, фальсифікація) — спеціально створена неправдива або перекручена інформація. Фейк може

бути у вигляді телесюжету, відеоролику, статті, текстового повідомлення, світлини, обробленої в фотопопі, змонтованого аудіо чи відео.

Фейкова сторінка, або фейковий акаунт — це підробна сторінка реальної особи (іноді загальновідомої чи навіть знаменитої) або ж сторінка вигаданої особи, створена як інструмент інформаційної війни з метою реклами, шахрайства, наклепів, хуліганства тощо.

Фейкові акаунти можуть створювати також люди через певні психологічні та життєві проблеми. Це можуть бути комплекси, страх відкритості, бажання сховатися від колекторів, судових виконавців, колишніх партнерів тощо.

Флейм (від англ. *flame* — «вогонь») — дебати, полеміка, демагогія з використанням образ-

ливих висловлювань, словесна війна, особисті образи, спрямовані на подальше розпалювання суперечки.

Флуд (неправильна вимова англ. *flood* — «повінь», «по-топ») — марнослів'я, повідомлення або коментарі в соцмережах, які не несуть нової чи корисної інформації.

Оф-топ, офтопик (від англ. *offtopic*, дослівно — «поза темою») — мережеві повідомлення чи коментарі, що виходять за межі заздалегідь встановленої теми спілкування.

Тролінг (від англ. сленг *trolling* — «риболовля на блешню») — розміщення в соцмережах провокаційних повідомлень або коментарів з метою відволікти від теми обговорення, викликати флейм, конфлікти між учасниками, образи, марнослів'я тощо